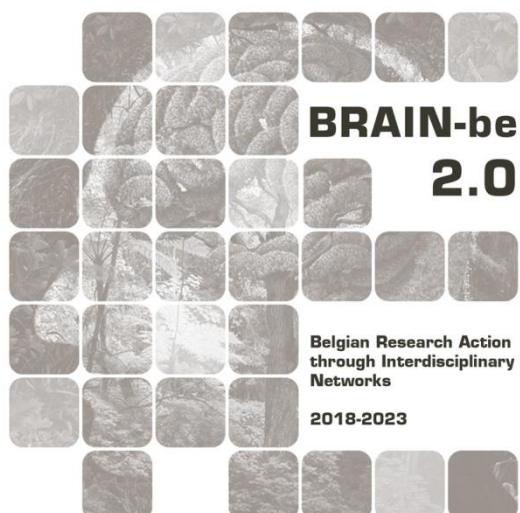

BABEL

Basic income in Belgium: stress-testing basic income in the digital era

Wim VAN LANCKER (KU Leuven), Tijs LAENEN (KU Leuven/UAntwerpen), Cyrille FRANCISCO (KU Leuven), Marie-Laure MULAYI (KU Leuven), Adeline OTTO (KU Leuven), Floriane GEELS (UC Louvain), Yannick VANDERBORGHT (UC Louvain), Elise AERTS (UAntwerpen), Toon VAN HAVERE (UAntwerpen/KU Leuven), Ive Marx (UAntwerpen), Gerlinde VERBIST (UAntwerpen), Axel MARX (KU Leuven)

Pillar 3: Federal societal challenges

NETWORK PROJECT

BABEL

Basic income in Belgium: stress-testing basic income in the digital era

Contract B2/191/P3/BABEL

SAMENVATTING

PROMOTORS: Wim VAN LANCKER (KU Leuven)
Axel MARX (KU Leuven)
Ive MARX (UAntwerpen)
Yannick VANDERBORGHT (UC Louvain)

AUTHORS:

Wim VAN LANCKER (KU Leuven), Tijs LAENEN (KU Leuven/UAntwerpen), Cyrille FRANCISCO (KU Leuven), Marie-Laure MULAYI (KU Leuven), Adeline OTTO (KU Leuven), Floriane GEELS (UC Louvain), Yannick VANDERBORGHT (UC Louvain), Elise AERTS (UAntwerpen), Toon VAN HAVERE (UAntwerpen/KU Leuven), Ive MARX (UAntwerpen), Gerlinde VERBIST (UAntwerpen), Axel MARX (KU Leuven).

SAMENVATTING

Context

Een basisinkomen (BI) wijkt radicaal af van traditionele openbare voorzieningen, omdat het de link tussen bijdrage en uitkering enerzijds en tussen behoefte en uitkering anderzijds verbreekt. Hoewel een BI vaak wordt gepresenteerd als een eenvoudig idee, eindigt het bespreken van concrete beleidsvoorstellen al snel in een Toren van Babel-achtig argument. In veel van deze debatten blijkt dat voorstanders, en respectievelijk tegenstanders, vaak verschillende soorten BI-schema's in gedachten hebben bij het bepleiten of bekritisieren van het idee. Het is echter vrij duidelijk dat de feitelijke resultaten van een BI in hoge mate afhankelijk zullen zijn van het concrete beleidsontwerp in termen van aanspraak, toelatingscriteria, uitkeringsniveaus, financiering en uitvoeringsmodaliteiten. Deze aspecten zullen van grote invloed zijn op de mate waarin een BI betaald werk of welk werk dan ook zal aan- of ontmoedigen, de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in werk en zorg vergroot of verkleint en een einde maakt aan de talloze problemen in verband met inkomensafhankelijke sociale uitkeringen. Helaas ontbreekt het ons bij veel van deze uitkomsten aan empirisch onderzoek. Dat is de belangrijkste focus van het Basic income in BELgium (BABEL) project.

Doelstellingen

Het project had als doel het effect van BI op armoedebestrijding en inkomensherverdeling te analyseren, de invloed op werkgelegenheid en arbeidsmarktparticipatie te evalueren, en de politieke en publieke steun voor verschillende BI-modellen te onderzoeken. Door theoretische modellen, empirische gegevens en experimentele benaderingen te combineren, streefde het project naar een uitgebreid inzicht in de haalbaarheid en impact van BI binnen het Belgische welzijnsstelsel.

Methodologie

Het onderzoek gebruikte een multi-methodebenadering. Met behulp van microsimulaties in EUROMOD werden de fiscale en armoede-effecten van diverse BI-scenario's geëvalueerd. Een belangrijke innovatie was het gebruik van vignetexperimenten in publieke enquêtes, waarbij respondenten werden geconfronteerd met hypothetische BI-scenario's die systematisch verschilden in ontwerpkenmerken zoals uitkeringsniveaus, universaliteit en financieringsmethoden. Deze aanpak maakte het mogelijk om genuanceerde voorkeuren en gedragsintenties vast te leggen. Daarnaast werden interviews met beleidsmakers, vakbonden en werkgevers gehouden om kwalitatieve inzichten te verkrijgen in de politieke haalbaarheid van BI. Een casestudy met gegevens van de Belgische Win4Life-loterij bood een *real-world* perspectief door arbeidsmarkt- en sociaal gedrag van loterijwinnaars die onvoorwaardelijke maandelijkse betalingen ontvangen te onderzoeken. Deze methodologische mix maakte het mogelijk om kwantitatieve en kwalitatieve bevindingen te integreren om de complexe interacties tussen BI-ontwerp, uitkomsten en politieke acceptatie te adresseren.

Resultaten

De bevindingen toonden aan dat het ontwerp en de context van BI cruciaal zijn voor de effectiviteit en acceptatie ervan. Partiële BI-modellen die bestaande welvaartssystemen aanvullen, werden geïdentificeerd als de meest haalbare en kostenefficiënte aanpak voor armoedebestrijding. Daarentegen verlaagden volledige BI-regelingen de armoede aanzienlijk, maar vereisten onhoudbare budgetten tot 25% van het BBP. Microsimulaties toonden aan dat hogere BI-niveaus niet noodzakelijkerwijs leiden tot evenredige armoedereducties vanwege de afwegingen tussen budgettaire haalbaarheid en verdelende effecten. Opvallend was dat de

armoede-uitkomsten verschilden afhankelijk van huishoudtypen, waarbij eenouder- en eenpersoonshuishoudens vaak benadeeld werden door het gebrek aan schaalvoordelen in consumptie.

Op het gebied van werkgelegenheid had BI een minimale invloed op de algemene arbeidsmarktparticipatie, maar er werden belangrijke sociaaleconomische variaties waargenomen. Zo waren vrouwen eerder geneigd om betaald werk te verminderen, wat mogelijk genderongelijkheden in werk en zorgtaken zou vergroten. Veel deelnemers gaven echter aan tijd te willen heroriënteren naar maatschappelijk waardevolle activiteiten, zoals zorg, vrijwilligerswerk of ondernemerschap. Deze bevindingen suggereren dat BI diverse vormen van maatschappelijke bijdrage kan bevorderen, mits aanvullende beleidsmaatregelen worden genomen.

Publieke attitudes ten opzichte van BI werden beïnvloed door het waargenomen ontwerp en de uitkomsten ervan. Voorwaardelijke BI-modellen met bijvoorbeeld verblijfsvereisten of werkgerelateerde verplichtingen kregen meer steun dan onvoorwaardelijke universele regelingen. Financieringsmethoden beïnvloedden ook de voorkeuren, waarbij een basisinkomen gefinancierd door progressieve belastingen gunstiger werden beoordeeld dan een financiering door andere, meer regressieve mechanismen. De vignetexperimenten benadrukten dat de steun voor BI sterk afhankelijk is van de verwachte uitkomsten, met name op het gebied van armoedebestrijding en persoonlijke financiële impact. Negatieve informatie, zoals mogelijke stijgingen van de armoede, verminderde de publieke steun aanzienlijk, wat het belang van effectieve communicatiestrategieën onderstreept.

De politieke haalbaarheid van BI stuitte op aanzienlijke uitdagingen, waaronder ideologische verdeeldheid tussen politieke partijen en weerstand van vakbonden. Terwijl links georiënteerde partijen meer openstonden voor genereuze en universele BI-modellen, waren rechtse partijen en vakbonden sceptischer, vooral over het potentieel om bestaande sociale normen van wederkerigheid en werkprykkels te ondermijnen.